

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

KUTSESTANDARD

SUUHÜGIENIST TASE 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse kutsetegevust ning esitatakse kompetentsusnõuded ehk töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit.

Kutsestandardi kasutusala

- 1) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 2) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 3) Ametite kirjeldamine ja tutvustamine
- 4) Inimese karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks
- 5) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 6) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 7) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Suuhügienist	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö lühikirjeldus
Suuhügienist on suutervishoidu edendav ja suutervisekasvatust korraldav ning praktilist kliinilist ravitööd tegev spetsialist. Ta töötab hambaravis meeskonna liikmena (näit hambaarst, hambaraviõde, õde, hambaarstiabi, hambaarsti assistent, hambatehnik jt). Suuhügienist ravib ja nõustab üksikisikut ja inimeste gruppe eesmärgiga saavutada optimaalset suu ja hammaste tervist. Suuhügienist töötab hambaravikabinetis, mis koos sisutusega tagab nii patsiendile kui personalile turvalise keskkonna. Ta lähtub oma tegevuses meditsiinitöötaja kutse-eeskannast. Suuhügienist jagab erialaseid teadmisi koolitustel, rakendab neid ja on avatud koostööks erinevate partneritega suutervise edendamisel. Vajadusel algatab ja juhib uurimisprojekte, kutsealast (erialast) tööd puudutavate komisjonide töökorraldust ning toetab kaastöötajate ja (üli)õpilaste kutsealast arengut.

A.2 Tööosad
Tööülesannete täielik loetelu on toodud Lisas 1: Tööosad ja tööülesanded.

KOHUSTUSLIKUD TÖÖOSAD

A.2.1 Diagnostiliste, profülaktiliste ja ravi protseduuride teostamine suuõõnes
A.2.2 Individuaalse või rühma tervisekasvatuse ennetustöö läbiviimine suu- ja hambahaiguste valdkonnas
A.2.3 Instrumentide ja seadmete hooldamine

VALITAV TÖÖOSA

A.2.4 Haldustöö

A.3 Töökeskkond ja töö eripära
Suuhügienist töötab tavaliselt hambaravi tööks sobivas keskkonnas (hambaravikabinetis, lasteasutustes, hooldekodus jm). Esineb sundasendis töötamist ja rutiiniseid liigutusi. Töö inimestega eeldab toimetulekut erinevate inimgruppidega. Oluline on kasutada töös isikukaitsevahendeid (nt tööriietus, sh näomaskid, kaitsekindad, prillid, lihtsalt puhastatavad jalanõud jm). Suuhügienist võib töös kokku puutuda erinevate tervistkahjustavate faktoritega (näit füüsilised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised, psühholoogilised), mis võivad olla riskiteguriks töötaja tervisele.

A.4 Töövahendid
Hambaravis kasutatavad töövahendid ja seadmed (nt hambaravitool, puurmasin, ultraheliinstrument, hammaste survepesur (<i>air-flow</i>) jm) ning käsiinstrumendid (näit sond, peegel, pintsetid, parodontoloogilised käsiinstrumendid jm). Suuhügienist kasutab töös profülaktilisi puhastusvahendeid (nt poleerimispastad, pulbrid, harjad jm) ning anesteetikume, antimikroobseid, antiseptilisi ja mikroobseid lokaalseid ravimeid (nt geelid, loputuslahused jm).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused: võimed ja iseloomujooned
Suuhügienisti kutse eeldab teenindus- ja suhtlemisvalmidust, pingetaluvust, otsustusvõimet, korrektsust ja täpsust.

A.6 Kutsealane ettevalmistus
Suuhügienist on erialase rakenduskõrghariduse või bakalaureuse õppe läbinud spetsialist.

A.7 Võimalikud ametinimetused
Suuhügienist.

A.8 Kutsealal töötamiseks nõutavad dokumendid

Puuduvad.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1. Kutse taotlemisel nõutavad kompetentsid

Selle kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1 – B.2.3 ja B.2.5 – B.2.6 tõendamine ning soovi korral valitava kompetentsi B.2.4 tõendamine.

B.2 Kompetentside kirjeldused

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Diagnostiliste, profülaktiliste ja ravi protseduuride teostamine suuõõnes	EKR tase 6
--	-------------------

Tegevusnäitajad:

- 1) Kliinilise informatsiooni kogumine ja ravitöö planeerimine
 - a. Lähtudes suuõõne haiguste etioloogiast ja patoloogilistest protsessidest koostab anamneesi, mis hõlmab iseseisvalt tehtavat ekstra- ja intraoraalset uuringut. Selgitab välja süsteemsed kaasuvad haigused, allergiad ja kasutatavad ravimid ning kahjulikud harjumused, millest lähtudes korraldab ennetustööd, diagnoosimist ja patsiendi juhendamist;
 - b. vajadusel väljastab kirjalikult konsultatsiooniotsuse ja/või saatekirja erialaarstile suunamisega, et selgitada välja patsiendi suutervisega seonduvate probleemide põhjused;
 - c. teeb oma pädevuse piires röntgenülesvõtteid, mõistab ja tõlgendab röntgenoloogilisi leide, registreerib leiud patsiendi kaardile ning hoiustab röntgenülesvõtted nõuetekohaselt;
 - d. ravi planeerimisel hindab kriitiliselt teostatud kliinilis-laboratoorsete testide tulemusi, teeb iseseisvalt oma pädevuse piires diagnostilisi protseduure, tõlgendab saadud tulemusi ning kasutab neid raviplaani koostamisel;
 - e. teeb suusiseseid ja suuväliseid kliinilisi fotosid, hoiustab need ettenähtud korras;
 - f. võtab nõuetekohaseid jäljendeid ja valmistab diagnostilisi mudeleid, lähtudes raviarsti juhistest;
 - g. hindab süljeeritusfunktsiooni ja teeb vajalikud süljetestid, hindab ja kasutab tulemusi raviplaani koostamisel.
- 2) Menetlused ja ravitöö parodontoloogia valdkonnas
 - a. Lähtudes nõuete kohaselt hinnatud parodondi seisundist diagnoosib ning määratleb haiguse prognoosi ja koostab raviplaani;
 - b. jagab patsiendile adekvaatset teavet parodondi haiguste etioloogiast, ravivajadusest- ja prognoosist ning selgitab patsiendile arusaadavalt omavastutuse tähtsust suutervisest eest;
 - c. motiveerib ja nõustab patsienti koduste suuhügieeni vahendite kasutamise osas, lähtuvalt diagnoosist;
 - d. lähtudes diagnoosist teostab nõuete kohaselt supra- ja subgingivaalset hambakivi eemaldamist ning juure depureerimist (juure pinna silumine);
 - e. lähtudes patsiendi suuõõne ja hammaste seisukorrast ja kogutud kliinilistest andmetest tulenevast vajadusest teeb radioloogilisi ülesvõtteid ja mikrobioloogilist uuringut/külvi;
 - f. vastavalt tehtavatele protseduuridele valib ja käsitleb nõuete kohaselt nii roteeruvaid kui ka käsiinstrumente;
 - g. hindab nõuetekohaselt sekundaarseid parodondi etioloogia faktoreid;
 - h. lähtudes diagnoosist määratleb edasiste parodondi kirurgiliste protseduuride ja/või eriuuringute

vajaduse ning koostab nõuetekohase informatiivse saatekirja;

- i. arvestades kaasuvaid riskifaktoreid koostab patsiendist lähtuva esmase ravijärgse koduse suuhooldusprogrammi, mille põhjal hindab nõuetekohase ravi tulemusi ning vajadusel teostab omandatud teadmistest ja pädevuse piiridest lähtuvalt hamba tugikudede haiguste järelravi ning määratleb ja soovitab lisaprotseduure;
- j. teeb iseseisvalt suuõõne pinna- ja infiltratsioonianesteesia protseduuride valutuks läbiviimiseks;
- k. tegutseb nõuetekohaselt lokaalanesteesia võimalike komplikatsioonide tekkimise korral;
- l. hindab nõuetekohaselt suu ja lõualuude sensorset ja motoorset funktsiooni;
- m. hindab nõuetekohaselt oklusiooni mõju parodontoloogilises ravis;
- n. määratleb nõuetekohaselt hamba tugikudede haiguste järelravi vajaduse ja teostab järelravi patsiendi kliinilisest uuringust lähtudes.

3) Menetlused ja ravitöö suu limaskestahaiguste valdkonnas

- a. Hindab suu limaskesta seisundit ja muutuste avastamise korral suunab patsiendi eriarsti konsultatsioonile;
- b. teeb pehmete kudede limiteeritud diagnostilisi protseduure (nt tsütoloogiseks uuringuks kaape võtmine, kandidoosi analüüsi tegemine jt).

4) Menetlused karioloogia ja endodontia valdkonnas

- a. Diagnoosib enamlevinud suu- ja hambahaigusi ning patoloogilisi seisundeid, lähtudes patsiendi kliinilisest olukorrast;
- b. lähtudes hambakõvakudede haiguste tekkemehhanismidest määratleb patsiendi kuuluvuse riskirühma ning hindab ja rakendab sobivaid suuhaiguste ennetamise meetodeid;
- c. teostab kulunud ajutise täidise asendamist ning täidise viimistlemist ja poleerimist, lähtudes patsiendi kliinilisest seisundist;
- e. lähtudes diagnoosist hindab nõuetekohaselt fluoriteraapia ja/või hammaste silaneerimise vajadust ning teostab nimetatud protseduure (nt fluoriteraapiat ja hammaste silaneerimist).

5) Menetlused suukirurgia ja implantaloogia valdkonnas

- a. Teostab nõuetekohaselt ja vastavalt vajadusele mitteinvasiivseid haavapuhastuse protseduure;
- b. jälgib haava paranemist ja eemaldab hambaarsti korraldusel õmblused, haavakatte või dreni;
- c. lähtudes teostatud protseduurist ja suuhoolduse programmist nõustab patsienti koduste suuhügieeni protseduuride osas;
- d. analüüsib ja hindab infektsiooni leviku võimalusi ning lähtudes sellest planeerib edasisi protseduure, kasutatavaid vahendeid ja antiseptika meetodeid.

6) Menetlused restauratiivse ja proteetilise hambaravi valdkonnas

- a. Teavitab patsienti erinevatest proteesimisvõimalustest;
- b. hindab nõuete kohaselt patsiendi olemasolevate proteeside olukorda;
- c. lähtudes diagnoosist koostab individuaalse koduse suuõõne ja proteeside hooldusprogrammi ja jälgib täitmist;
- d. lähtudes kliiniku töökorraldusest valmistab ajutisi kroone ning hambumust tugevdavaid lahaseid, eemaldab ja/või tsementeerib ajutisi kroone.

7) Menetlused ortodontilise ravi valdkonnas

- a. Teavitab patsiente erinevatest ortodontilise ravi võimalustest ja eripäradest;
- b. hindab patsiendi kliinilisest uuringust lähtuvalt lõualuude sensorset ja motoorset funktsiooni, hambumusanomaaliaid ning suunab patsiendi vajadusel eriarsti konsultatsioonile;

- c. lähtudes anamneesist ja patsiendi kliinilisest vaatlusest hindab nõuetekohaselt kahjulike harjumuste olemasolu, mis võivad põhjustada ja/või süvendada hambumusanomaaliat teket ja/või arengut ning nõustab patsienti;
- d. lähtudes diagnoosist koostab individuaalse koduse suuõõne-ja ortodontiliste vahendite hooldusprogrammi ning jälgib selle täitmist;
- e. teostab nõuetekohaselt ortodontilise ravi kestel suuõõne ja ortodontiliste vahendite puhastamist ning patsiendi suuhügieeni õpet ja kontrolli.

8) Menetlused hambaraviga seonduvalt farmakoloogia valdkonnas

- a. Selgitab usalduslikus vestluses patsiendi tarvitavad medikamendid;
- b. lähtudes patsiendi poolt manustatavatest ravimitest ja/või üldtervislikust seisundist arvestab hambaravi protseduuride käigus tekkida võiva seisundi halvenemisega ja annab selle ilmnemisel asjakohast esmaabi;
- c. selgitab ja põhjendab patsiendile arusaadavalt tarvitavate/määratavate ravimite manustamise viise ja korda, võimalikke kõrvalmõjusid ja nende ilmnemisel tegutsemist;
- d. kontrollivate küsimuste põhjal veendub, et patsient on adekvaatselt mõistnud jagatud informatsiooni ravimite manustamisest;
- e. hindab dieedi analüüsist ja anamneesis lähtuvalt ning patsiendi kaebuste ning suuõõne seisundi põhjal võimalikke organismi vitamiinide ja mineraalainete defitsiiti ning suunab patsiendi saatekirja alusel edasisteks uuringuteks ja konsultatsiooniks perearsti vastuvõtule;
- f. diagnoosist lähtuvalt analüüsib patsiendi medikamentoosse ravi vajadust ja määrab iseseisvalt või koostöös hambaarstiga ravimid (nt suulimaskesta haigused, igemehaigused) ning väljastab retsepti;
- g. teostab nõuete kohaselt hambakatu keemilist kontrolli.

9) Menetlused erivajadustega patsientidega (nt puuetega, kroonilisi haigusi põdevad patsiendid jm)

- a. Hindab nõuetekohaselt patsiendi üldtervislikku seisundit ja valib sellest lähtuvalt enda jaoks võimalikult ergonoomse tööasendi;
- b. hindab nõuetekohaselt patsiendi seisundit ja vajadusel kaasab teisi spetsialiste patsiendi täiendavaks uurimiseks ja raviks;
- c. ravi planeerimisel ja ravimisel arvestab süsteemseid haigusi põdevate patsientide, statsionaarsel ravil viibivate ja/või erivajadustega patsientide suutervist mõjutavate teguritega;
- d. anamneesist ja kliinilisest vaatlusest lähtuvalt hindab nõuetekohaselt süsteemsete haiguste avaldumise või olemasolu võimalust suuõõnehaigustena;
- e. käsitleb nõuetekohaselt erivajadustega patsientide ravis kasutatavaid materjale ja instrumente;
- f. identifitseerib ja määratleb haigused ja seisundid, mis võivad dieediga seoses ja/või tõttu mõjutada hammaste ja suuõõne seisundit ja tervist ning määrab vastava ravi (nt diabeetikud, kutsealast või harrastusest tingitud tegurid- kokad, degusteerijad, sportlased). Vajadusel sekkub, et ennetada haiguse teket (nt algav üld – ja/või suu- ja hammastehaigus).

Hindamismeetod(id):

Töökohal jälgimine ja situatsioonülesanne.

B.2.2 Individuaalse või rühma tervisekasvatuse ennetustöö läbiviimine suu-ja hambahaiguste valdkonnas

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- a. Arvestab oma töös sotsiaalseid, kultuurilisi ja keskkonnafaktoreid, mis mõjutavad inimese tervislikku seisundit;
- b. rakendab iseseisvalt ja koostöös terviseala sektoritega (nt perearstid, ämmaemandad, tervisedendusspetsialistid, pedagoogid jt.) kogukonnapõhiseid preventatiivseid meetmeid (nt vanus, joogivee fluoriidi sisaldusest tingitud erinevused, erinevad tervisedendusprogrammid jne);
- c. uurib, analüüsib ja salvestab andmeid suutervise, toitumise, üldtervise, haiguste, ravimite ja kahjulike

<p>ainete (nt narkootikumid, alkohol, tubakas jm) vahel ja/või nende vastastikkusest koostoimest, mis võivad mõjutada suutervist ja suuõõne haiguseid;</p> <p>d. valdab informatsiooni tervishoiu- ja haiglateenuste kättesaadavusest ning edastab seda vastavalt vajadusele patsiendile;</p> <p>e. rakendab tervise edendamise ja haiguste preventsiiooni põhimõtteid, arvestades sihtgruppi ja ühiskondlikku vajadust;</p> <p>f. tunneb üksikisiku ja rahvastiku tervise riskitegureid (nt kaasasündinud ja omandatud haigused, sotsiaalne staatus jm) ning arendab ja viib ellu strateegiaid, et edendada tervisega seotud elukvaliteeti;</p> <p>g. osaleb aktiivselt suutervise kasvatuse projektide algatamise või arendamise ja elluviimise protsessides.</p>	
<p><u>Hindamismeetod(id):</u> Iseseisvalt ettevalmistatud ja peetud loeng suutervisest kindlale sihtgrupile.</p>	
<p>B.2.3 Instrumentide ja seadmete hooldamine</p>	<p>EKR tase 6</p>
<p><u>Tegevusnäitajad:</u></p> <p>a. Hooldab igapäevaselt instrumente ja seadmeid, sh roteeruvaid instrumente, lähtudes a- ja antiseptika nõuetest ning instrumendi ja seadmete kasutus- ja hooldusnõuetest;</p> <p>b. teostab hambaravi käsiinstrumentide nõuetekohaseid desinfektisooni protseduure, jälgides kõiki a- ja antiseptika reegleid (näit teritab, komplekteerib, pakendab) ja steriliseerib instrumente ja seadmeid;</p> <p>c. kontrollib regulaarselt kõikide töövahendite ja seadmete korrasolekut.</p>	
<p><u>Teadmised:</u></p> <p>1) Käsiinstrumentide ehitus ja kasutamine, sh käsiinstrumentide teritamine;</p> <p>2) hambaraviseadmete kasutamine;</p> <p>3) jäätmekäitlemine meditsiinis.</p>	
<p><u>Hindamismeetod(id):</u> Töökohal jälgimine ja intervjuu.</p>	

VALITAVAD KOMPETENTSID

<p>B.2.4 Haldustöö</p>	<p>EKR tase 6</p>
<p><u>Tegevusnäitajad:</u></p> <p>1) Suhtleb koostööpartneritega;</p> <p>2) hindab hambaravimaterjalide ja hügieenivahendite laoseisu, tellib vajalikke hambaravimaterjale või edastab tellimuse informatsiooni hambaravikliinikus vastava valdkonna eest vastutavale isikule ja</p> <p>3) võtab vastu saabunud hambaravimaterjale;</p> <p>4) ladustab hambaravimaterjale ettenähtud kohas ja peab arvestust materjalide laoseisu üle;</p> <p>5) koostab suuhügieeni ja hambaravi teabematerjalidele või korraldab koostamise;</p> <p>6) korraldab teabematerjalide olemasolu hambaravikabinetis ja kliinikus;</p> <p>7) edastab informatsiooni toimuvate suuhügieeni ja hambaravi koolituste kohta kliinikus;</p> <p>8) planeerib ja juhhib hambaraviasutuse tööd kooskõlas kehtivate õigusaktidega.</p>	
<p><u>Teadmised:</u></p> <p>1) hambaravimaterjalide tellimine ja ladustamine;</p> <p>2) dokumenditöö alused;</p> <p>3) hambaraviasutuse töö planeerimise, juhtimise ja turundamise alused.</p>	
<p><u>Hindamismeetod(id):</u> Töökohal jälgimine ja intervjuu.</p>	

LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5. Nõustamine	EKR tase 6
<p>a. küsitleb patsienti eesmärgiga koguda vajalikud üld- ja suutervist puudutavad andmed ja selgitab neid mõjutavad käitumuslikud harjumused;</p> <p>b. nõustab klienti/patsienti või tema hooldajat tervist säästvate/parandavate eluviiside järgimise osas;</p> <p>c. nõustab klienti/patsienti või tema hooldajat võimalike ravimite kõrval- ja/või koostoimest tingitud suuõõne muutuste korral, avastatud nähtude leevendamise ja ravi osas ja/või suunab vajadusel vastava eriala spetsialisti vastuvõtule;</p> <p>d. lähtudes erivajadustega- ja/või erihooldust vajavate klientide/patsientide suuhooldusega seotud probleemidest leiab ja soovib neile sobivaid lahendusi ja tooteid;</p> <p>e. valib kliendi/patsiendi eale, arengule ja vajadustele vastavaid suuhügieeni abivahendeid ja õpetab nende õiget ja efektiivset kasutamist;</p> <p>f. lähtudes kliendi/patsiendi tervislikust seisundist nõustab toitumisalaselt ja/või ravimite manustamise põhimõtteid selgitades;</p> <p>g. lähtudes hambumusanomaaliat etioloogiast hindab müofunktsionaalseid mõjusid näo kasvule hammaste lõikumise perioodil ning soovib ja selgitab lapsevanemale/hooldajale nende kõrvaldamise ravivõimalusi;</p> <p>h. vajadusel teavitab klienti hambaravis osutatavatest teenustest, nende osutamise tingimustest ja eeldustest.</p>	
<p><u>Hindamise meetod(id):</u> Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

B.2.6 Suuhügienist, tase 6 läbiv kompetents	EKR tase 6
<p><u>Tegevusnäitajad:</u></p> <p>a. väärtustab enesetäiendamist ning hindab oma arenguvajadusi, valib koolitusi ja teisi arengutegevusi; b. lähtub oma töös kutseala kvaliteedinõuetest;</p> <p>c. ravikaardi (terviselugu) ja staatuse nõuetekohane ja järjepidev ülesmärkimine ning täiendamine;</p> <p>d. lähtuvalt patsiendi kliinilisest seisundist ei halvenda patsiendi tervislikku seisundit vajalike protseduuride teostamisel;</p> <p>e. tõlgendab kogutud andmeid ja annab nende põhjal hinnangu patsiendi suuhügieeni- ja hammaste tervise hetkeseisundist ning selle võimalikust muutumisest.</p> <p>f. järgib isikliku hügieeni nõudeid, lähtudes a- ja antiseptika nõuetest</p> <p>g. oma tegevuses kasutab korrektset eesti keelt tasemel C1 ja võõrkeelt tasemel B1 (vaata lisa 2)</p>	
<p><u>Teadmised:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1) kaasaegsed ravi- ja uurimismeetodid;2) analüüsi- ja sünteesimeetodid;3) haigused ja diagnostika, sh infektsioonhaigused ja nende profülaktika, diferentsiaaldiagnostika;4) parodontoloogiliste haiguste etioloogia, patoloogia ja histoloogia;5) karioloogiliste haiguste etioloogia, patoloogia ja histoloogia;6) anatoomia ja füsioloogia alused;7) mikrobioloogia ja immunoloogia alused;8) farmakoloogia alused;9) psühholoogia alused ja suhtlemine;10) kirurgia ja implantoloogia põhialused;11) proteetika põhialused;12) ortodontia põhialused;	

- 13) röntgenoloogia ja röntgendiagnostika;
- 14) geriaatria põhialused;
- 15) a- ja antiseptika kliinilises ravitöös;
- 16) esmaabi andmine;
- 17) töökeskkonna ohutusenõuded ja ergonoomika;
- 18) praksises kasutatavad arvutiprogrammid;
- 19) puhastus- ja desinfektsioonivahendid ning –meetodid;
- 20) toitumise alused;
- 21) projektijuhtimise alused, sh teavitustöö, koolitusprotsessi ülesehitus ja korraldamise põhimõtted, andragoogika põhialused;
- 22) kutsealaga seonduvad õigusaktid, sh andmekaitse.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise, kinnitamise ja kutse andja kohta ning viide kutsestandardi asukoha kohta klassifikaatorites	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	
2. Kutseala ja kutseala kutsed	Kutseala: Suuhügieen Kutse: Suuhügienist
3. Lähedased kutsealad ja kutsed	Lähedased kutsealad: Hambaravi Lähedased kutsed: Nooremhambatehnik, vanemhambatehnik ja meisterhambatehnik
4. Kutsestandardi koostajad: inimeste ja organisatsioonide nimed	Stanislav Liskmann, <i>Dental Art OÜ, Eesti Hambaarstide Liit</i> Triin Linnamägi, <i>Kliinik 32 OÜ, Eesti Hambaarstide Liit</i> Tiina Sõlg, <i>OÜ Ortodontiakeskus, Eesti Ortodontide Selts</i> Laili Lutsar, <i>OÜ V.J.Hambaravi, Eesti Süühügienistide Liit</i> Terje Altosaar, <i>Ode Hambaravi AS, Eesti Süühügienistide Liit</i> Marju Luht, <i>Robert Luht OÜ, Eesti Suuhügienistide Liit</i> Eveli Hark, <i>Kliinik 32 OÜ, Eesti Suuhügienistide Liit</i>
5. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu
6. Kutsenõukogu otsuse number	
7. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	
8. Kutsestandardi kehtib kuni	
9. Kutsestandardi versiooni number	2
10. Viide Ametite Klassifikaatorile	Suuhügienist kuulub tervishoiu abispetsialisti allrühma, kood 322
11. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles: dental hygienist	
Soome keeles: suunhygienisti	
Vene keeles: гигиенист	
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	
Lisa 2 Enesehindamiseskaala-Euroopa Nõukogu keeleoskustasemed	

Töösad ja tööülesanded

1. Diagnostiliste, profülaktiliste ja raviprotseduuride teostamine suuõõnes
1.1 Kliinilise informatsiooni kogumine ja ravitöö planeerimine
1.1.1 Hambaravi anamneesi koostamine
1.1.2 Vajadusel kirjaliku konsultatsiooniotsuse ja/või saatekirja erialaarstile suunamisega väljastamine
1.1.3 Röntgenülesvõtete tegemine
1.1.4 Ravi planeerimine ja diagnostiliste protseduuride tegemine
1.1.5 Suusiste ja suuväliste kliiniliste fotode tegemine
1.1.6 Jäljendite võtmine ning diagnostiliste mudelite valmistamine
1.1.7 Süljeeritusfunktsiooni hindamine ja vajalike süljetestide tegemine
1.2 Menetlused ja ravitöö parodontoloogia valdkonnas
1.2.1 Haiguse diagnoosimine ja prognoosi määratlemine ning raviplaani koostamine
1.2.2 Teabe jagamine patsiendile ning omavastutuse tähtsuse selgitamine suutervise eest patsiendile
1.2.3 Patsiendi motiveerimine ja nõustamine koduste suuhügieeni vahendite kasutamise osas
1.2.4 Supra- ja subgingivaalse hambakivi eemaldamine ja juure depureerimine
1.2.5 Radioloogiliste ülesvõtete ja mikrobioloogilise uurigu/külvi tegemine
1.2.6 Roteeruvate ja käsiinstrumentide nõuetekohane valimine ja käsitlemine
1.2.7 Sekundaarsete parodontiidi etioloogia faktorite hindamine
1.2.8 Edasiste parodonti kirurgiliste protseduuride ja/või eriuuringute vajaduse määratlemine ning nõuetekohase informatiivse saatekirja koostamine
1.2.9 Esmase ravijärgse koduse suuhooldusprogrammi koostamine, vajadusel hamba tugikude haiguste järelravi teostamine ning lisaprotseduuride määratlemine ja soovitamine
1.2.10 Suuõõne pinna- ja infiltratsioonianesteesia tegemine
1.2.11 Lokaalanesteesia võimalike komplikatsioonide tekkimise korral nõuetekohane tegutsemine
1.2.12 Suu ja lõualuude sensoorse ja motoorse funktsiooni hindamine
1.2.13 Oklusiooni mõju hindamine parodontoloogilises ravis
1.2.14 Hamba tugikude haiguste järelravi vajaduse määratlemine ja järelravi teostamine
1.3 Menetlused ja ravitöö suulimasketahaiguste valdkonnas
1.3.1 Suu limaskesta seisundi hindamine ja muutuste avastamise korral patsiendi suunamine eriarsti konsultatsioonile
1.3.2 Pehme kudede limiteeritud diagnostiliste protseduuride tegemine
1.4 Menetlused karioloogia ja endodontia valdkonnas
1.4.1 Enamlevinud suu- ja hambahaiguste ja patoloogiliste seisundite diagnoosimine
1.4.2 Haiguste tekkemehhanismidest patsiendi kuuluvuse määratlemine riskirühma
1.4.3 Kulunud ajutise täidise asendamine ning täidise viimistlemine ja poleerimine
1.4.4 Floriteraapia ja/või hammaste silaneerimise vajaduse hindamine ning teostamine
1.5 Menetlused suukirurgia ja implantoloogias valdkonnas

1.5.1 Mitteinvasiivsete haavapuhastuse protseduuride teostamine
1.5.2 Haava paranemise jälgimine ning hambaarsti korraldusel õmbluste, haavakatte või dreeni eemaldamine
1.5.3 Patsiendi nõustamine koduste suuhügieeni protseduuride osas
1.5.4 Infektsiooni leviku võimaluste analüüsimine ja hindamine ning edasiste protseduuride planeerimine
1.6 Menetlused restauratiivse ja proteetilise hambaravi valdkonnas
1.6.1 Erinevatest proteesimisvõimalustest teavitamine
1.6.2 Patsiendi olemasolevate proteeside olukorra hindamine
1.6.3 Lähtudes diagnoosist individuaalse koduse suuõõne- ja proteeside hooldusprogrammi koostamine ning täitmise jälgimine
1.6.4 Ajutiste kroonide ning hambumust tugevdavate lahaste valmistamine, ajutiste kroonide eemaldamine ja/või tsementeerimine
1.7 Menetlused ortodontilise ravi valdkonnas
1.7.1 Erinevate ortodontiliste ravi võimalustest ja eripäradest teavitamine
1.7.2 Lõualuude sensoorsete ja mootorsete funktsioonide, hambumisanomaaliate hindamine ning eriarsti konsultatsioonile suunamine
1.7.3 Kahjulike harjumuste olemasolu hindamine
1.7.4 Individuaalse koduse suuõõne- ja ortodontiliste vahendite hooldusprogrammi koostamine ning täitmise jälgimine
1.7.5 Ortodontilise ravi kestel suuõõne ja ortodontiliste vahendite puhastamise teostamine ning patsiendi suuhügieeni õppe ja kontrolli teostamine
1.8 Menetlused hambaraviga seondult farmakoloogia valdkonnas
1.8.1 Patsiendi poolt tarvitataivate medikamentide selgitamine
1.8.2 Asjakohase esmaabi andmine
1.8.3 Tarvitavate/määratavate ravimite manustamise viiside ja korra selgitamine arusaadavalt
1.8.4 Patsiendile kontrollivate küsimuste esitamine, kas patsient on mõistnud informatsiooni ravimite manustamisest?
1.8.5 Võimalike organismi vitamiinide ja mineraalainete defitsiidi hindamine dieedi analüüsist ja anamneesist lähtuvalt ning suunamine saatekirja alusel perearsti vastuvõtule
1.8.6 Patsiendi medikamentoosse ravi vajaduse analüüsimine, ravimite määramine ning retsepti väljastamine
1.8.7 Hambakatu keemilise kontrolli teostamine
1.9 Menetlused erivajadustega patsientidele (nt puuetega, kroonilisi haigusi põdevad patsiendid jm)
1.9.1 Patsiendi üldtervisliku seisundi hindamine ja ergonoomse tööasendi valimine
1.9.2 Patsiendi seisundi hindamine ja vajadusel teiste spetsialistide kaasamine täiendavaks uurimiseks ja raviks
1.9.3 Patsiendi suutervist mõjutavate teguritega arvestamine ravi planeerimisel ja ravimisel
1.9.4 Süsteemsete haiguste avaldumise või olemasolu võimaluse hindamine suuõõnehaigustena
1.9.5 Erivajadustega patsiendi ravis kasutatavate materjalide ja instrumentide käsitseb
1.9.6 Dieediga seoses ja/või tõttu haiguste ja seisundite identifitseerimine ja määratlemine ning vastava ravi määramine
2. Individuaalse või rühma tervisekasvatuse ennetustöö läbiviimine suu- ja hambahaiguste valdkonnas.
2.1 Sotsiaalsete-, kultuuriliste- ja keskkonnafaktorite arvestamine

2.2 Isesestvalt ja koostöös erinevate terviseala sektoritega kogukonnapõhiste preventatiivsete meetmete rakendamine
2.3 Suutervist ja suuõõne haiguseid mõjutavate tegurite uurimine, analüüsimine ja andmete salvestamine
2.4 Informatsiooni valdamine Tervishoiu – ja haiglateenuste kättesaadavusest
2.5 Tervise edendamise ja haiguste preventatsiooni põhimõtete rakendamine
2.6 Üksikisiku ja rahvastiku tervise riskitegurite tundmine ning tervisega seotud elukvaliteedi edendamine
2.7 Osalemine suutervise kasvatuse projektide algatamises või arendamises ja elluviimise protsessides
3. Instrumentide ja seadmete hooldamine
3.1 Roteeruvate instrumentide igapäevane hooldamine
3.2 Hambaravi käsiinstrumentide desinfektsiooni teostamine
3.3 Kõigi seadmete järjepidev kontrollimine
VALITAV TÖÖOSA
4. Haldustöö
1) Suhtlemine koostööpartneritega
2) Hambaravimaterjalide ja hügieenivahendite laoseisu hindamine ja tellimine
3) Hambaravimaterjalide ja hügieenivahendite ladustamine ja arvestuse pidamine
4) Hambaravi teabematerjalide koostamine ja korraldamine
5) Teabematerjalide korraldamine
6) Toimivate suuhügieeni ja hambaravi koolitustest informatsiooni edastamine
7) Hambaraviasutuse töö planeerimine ja juhtimine

Enesehindamiskaala-Euroopa Nõukogu keeleoskustasemed

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
M Õ I S T M I N E	Kuulamine	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.	Saan aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisse-ostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühikeste, lihtsate ja selgelt väljahääldatud ütluste põhisisust.	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või teleaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid.	Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikasaadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi siis, kui see pole selgelt liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru teleprogrammide ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kus seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks.
	Lugemine	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks siltidel, plakatitel või kataloogides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, tööpakkumised, brošüürid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjades.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikes kirjades.	Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikkadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stilistilist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigist kirjaliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuurilt ja/või keeleliselt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.
R Ä Ä K I M I N E	Suuline suhtlus	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusel, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldut kordab või ümber sõnastab ning mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistuseta vestelda tuttavatel, huvitaval või olulisel teemal: pere, hovid, töö, reisimine ja päevasündmused.	Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja ladusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavatel teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetavaks teha ladusalt ja spontaanselt, väljendeid eriti otsimata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat arendada.	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan kujundlikke ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendus-varjundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.
	Suuline esitus	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamaks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada muljeid.	Oskan selgelt ja üksikasjalikult käsitleda ainet laias teemaderingis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste poolt- ja vastuargumendid.	Oskan keerulisi teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.
K I R J U T A M I N E	Kirjutamine	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkusetervitustega) ning täita ankeete (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttavatel või mulle huvi pakkuvatel teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.	Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakkuvates teemaderingis. Oskan kirjutada esseed. Aruannet või referaati, edastamaks infot ning kommenteerides ja põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selge, hästi liigendatud tekstiga, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseed või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada ladusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada ainet loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulist. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjanduslikke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsensioone.